Torstai 19. syyskuuta 2019

P9_TA(2019)0017

Turkin tilanne, erityisesti valittujen pormestareiden erottaminen

Euroopan parlamentin päätöslauselma 19. syyskuuta 2019 Turkin tilanteesta, erityisesti valittujen pormestareiden erottamisesta (2019/2821(RSP))

(2021/C 171/02)

Euroopan parlamentti, joka

— ottaa huomioon aiemmat päätöslauselmansa Turkista, erityisesti 24. marraskuuta 2016 EU:n ja Turkin välisistä suhteista ([1]), 27. lokakuuta 2016 toimittajien tilanteesta Turkissa ([2]), 8. helmikuuta 2018 Turkin tämänhetkisestä ihmisoikeustilanteesta ([3]) ja 13. maaliskuuta 2019 Turkkia koskevasta komission vuoden 2018 kertomuksesta ([4]) antamansa päätöslauselmat,

— ottaa huomioon 29. toukokuuta 2019 annetun komission tiedonannon Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle aiheesta ”Vuoden 2019 tiedonanto EU:n laajentumispolitiikasta” (COM(2019)0260) ja Turkkia koskevaan vuoden 2019 kertomukseen liitetyn komission yksiköiden valmisteluasiakirjan (SWD(2019)0220),

— ottaa huomioon 18. kesäkuuta 2018 annetut neuvoston päätelmät ja edelliset asiaa koskevat neuvoston ja Eurooppa-neuvoston päätelmät,

— ottaa huomioon Euroopan neuvoston paikallis- ja aluehallintoasiain kongressin vaalitarkkailuvaltuuskunnan alustavat päätelmät,

— ottaa huomioon Venetsian komission suositukset ja Turkin sitoutumisen Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjaan,

— ottaa huomioon oppositiopolitiikkojen tilanteesta Turkissa 24. tammikuuta 2019 annetun Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen päätöslauselman 2260 ”The worsening situation of opposition politicians in Turkey: what can be done to protect their fundamental rights in a Council of Europe member State?”,

— ottaa huomioon Euroopan ulkosuhdehallinnon (EUH) tiedottajan 19. elokuuta 2019 antamat julkilausumat valittujen pormestareiden erottamisesta ja satojen ihmisten pidätyksistä Kaakkois-Turkissa,

— ottaa huomioon Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomion asiassa Selahattin Demirtaş v. Turkki,

— ottaa huomioon Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen päätöslauselman 2156 (2017) demokraattisten instituutioiden toiminnasta Turkissa,

— ottaa huomioon, että EU:n perusarvoja, jotka perustuvat oikeusvaltioperiaatteen ja ihmisoikeuksien ja inhimillisten arvojen kunnioittamiseen, sovelletaan myös kaikkiin unionin ehdokasmaihin,

— ottaa huomioon Euroopan ihmisoikeussopimuksen ja kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen, joiden sopimusvaltio Turkki on,

— ottaa huomioon ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen,

— ottaa huomioon työjärjestyksen 144 artiklan 5 kohdan ja 132 artiklan 4 kohdan,

([1]) EUVL C 224, 27.6.2018, s. 93.
([2]) EUVL C 215, 19.6.2018, s. 199.
([3]) EUVL C 463, 21.12.2018, s. 56.
([4]) Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2019)0200.

A. toteaa, että Turkki on unionin tärkeä kumppani ja ehdokasmaana sen odotetaan noudattavan erittäin korkeita demokratianormeja ja kunnioittavan esimerkiksi ihmisoikeuksia, oikeusvaltioperiaatetta, uskottavia vaaleja, perusvapauksia ja kaikkien oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin;

B. ottaa huomioon, että Turkin paikallisvaalit pidettiin 31. maaliskuuta 2019 ja Euroopan neuvoston paikallis- ja aluehallintoasiain kongressin vaalitarkkailuvaltuuskunnan alustavien päätelmien mukaan ne ”toteutettiin hallitusti”; ottaa huomioon, että äänestysvilkkaus paikallisvaaleissa oli ilmeisen suuri; ottaa huomioon, että tarkkailijat kritisoivat vaaleja laajasti siksi, että tiedotusvälineet suosivat liiallisesti vallassa olevaa AKP-puoluetta;

C. ottaa huomioon, että 31. maaliskuuta 2019 pidetyissä paikallisvaaleissa Diyarbakırin pormestari Adnan Selçuk Mızraklı sai 63 prosentin enemmistön, Mardinin pormestari Ahmet Türk 56 prosentin enemmistön ja Vanin pormestari Bedia Özgökçe 54 prosentin enemmistön, mikä tarkoittaa sitä, että kaikki kolme pormestaria saivat kansalta selkeän valtuutuksen virkansa hoitamiseen;

D. ottaa huomioon, että kaikki kolme pormestaria saivat Turkin keskusvaalilautakunnan (YSK) hyväksynnän asettua ehdokkaaksi vaaleissa;

E. ottaa huomioon, että demokraattisesti valitut Diyarbakırin, Vanin ja Mardin pormestarit Kaakkois-Turkissa korvattiin hallituksen nimeämillä maakuntajohtajilla/edunvalvojilla sillä perusteella, että pormestarit olivat parhaillaan rikostutkinnan kohteena oletettujen terrorismiyhteyksiensä vuoksi;

F. ottaa huomioon, että Adnan Selçuk Mızraklın, Ahmet Türkin ja Bedia Özgökçe Ertanin korvaaminen maakuntajohtajilla on vakava huolenaihe, koska se kyseenalaistaa 31. maaliskuuta 2019 pidettyjen vaalien demokraattisten tulosten kunnioittamisen; ottaa huomioon, että 418 siviiliä, pääasiassa kunnanvaltuutettuja ja työntekijöitä 29:stä eri maakunnasta eri puolilla Turkkia, pidätettiin 18. elokuuta 2019 samankaltaisten, perusteettomien syytösten perusteella;

G. ottaa huomioon, että syyskuussa 2016 Turkin kunnallislakia muutettiin poikkeustilan aikana, jotta voitiin poistaa hallinnollisesti sellaiset pormestarit, joita syytetään yhteyksistä terrorismiin, ja korvata heidät maakuntajohtajilla; ottaa huomioon, että Venetsian komissio kehotti Turkin viranomaisia kumoamaan 1. syyskuuta 2016 annetulla Turkin tasavallan asetuksella nro 674 käyttöön otetut säännökset, joita poikkeustila ei ehdottomasti edellytä, ja erityisesti säännökset, jotka mahdollistavat pormestareiden ja apulaispormestareiden virkojen täyttämisen ja kunnanvaltuutettujen vaihtamisen nimityksillä;

H. ottaa huomioon, että 9. huhtikuuta 2019 YSK ilmoitti, että neljä muuta valittua pormestaria ja kunnanvaltuutettua Kaakkois-Turkissa eivät olleet vaalikelpoisia, vaikka se oli hyväksynyt heidän ehdokkuutensa ennen 31. maaliskuuta 2019 pidettyjä vaaleja, ja väitti, että nämä ehdokkaat olivat aikaisemmin olleet virkamiehiä ja heidät erotettiin tehtävistään hallituksen määräyksellä; ottaa huomioon, että tämän päätöksen jälkeen YSK myönsi kyseiset virat AKP-puolueen ehdokkaille; toteaa, että Turkin poliittisen opposition tukahduttaminen tapahtuu tilanteessa, jossa demokraattinen liikkumavara pienenee ja Turkin viranomaiset toteuttavat jatkuvasti toimenpiteitä, joilla pyritään vaientamaan eri mieltä olevat – myös toimittajat, ihmisoikeuksien puolustajat, tutkijat, tuomarit ja asianajajat;

I. ottaa huomioon, että monet toteutetuista toimenpiteistä ovat suhteettomia, rikkovat Turkin kansallista lainsäädäntöä ja Euroopan neuvoston jäsenen sitoumuksia sekä ovat ristiriidassa kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen kanssa; toteaa, että yli 150 000 ihmistä on otettu säilöön vallankaappausyrityksen jälkeisissä tukahduttamistoimissa, 78 000 on pidätetty terrorismisyytteiden nojalla ja yli 50 000 ihmistä on edelleen vankilassa, useimmissa tapauksissa ilman vakuuttavaa todistusaineistoa; ottaa huomioon, että joulukuussa 2018 ilman syytteeseen asettamista vankilassa olevien pidätettyjen tai oikeudenkäyntiä odottavien kokonaismäärä oli noin 57 000; ottaa huomioon, että yli 20 prosenttia vankipopulaatiosta, muun muassa toimittajia, poliittisia aktivisteja, asianajajia ja ihmisoikeuksien puolustajia, on vankilassa terrorismiin liittyvien syytteiden vuoksi, mikä on lisännyt huolta oikeuslaitoksen riippumattomuudesta;

Torstai 19. syyskuuta 2019

J. ottaa huomioon, että YSK:n päätökset pormestarin vaalin uusimisesta Istanbulissa ja joidenkin pormestareiden virkojen myöntämisestä Kaakkois-Turkissa vaaleissa toiseksi sijoittuneille ehdokkaille on vakava huolenaihe, erityisesti kun on kyse vaaliprosessin laillisuuden ja rehellisyyden kunnioittamisesta ja keskusvaalilautakunnan riippumattomuudesta poliittisesta vaikutusvallasta;

K. toteaa, että Turkin sisäministeri ilmoitti 3. syyskuuta 2019, että virkamiehiä erotettaisiin lisää, ja uhkasi erityisesti, että Istanbulin pormestari Ekrem İmamoğlu korvattaisiin toisella henkilöllä;

L. toteaa, että 6. syyskuuta 2019 Tasavallan kansanpuolueen (CHP) aluejohtaja Canan Kaftancıoğlu tuomittiin yhdeksäksi vuodeksi ja kahdeksaksi kuukaudeksi vankeuteen presidentin loukkaamisesta, viranomaisten loukkaamisesta, valtion nöyryyttämisestä, vihamielisyyteen ja vihaan yllyttämisestä sekä sosiaalisen median kanavien käyttämisestä terroristijärjestön propagandan levittämiseen 2012–2017;

M. ottaa huomioon, että useat pormestareiden erottamista vastaan järjestetyt julkiset mielenosoitukset kiellettiin turvallisuussyistä ja että poliisi hajotti toteutetut mielenosoitukset kovilla otteilla, mikä johti usein joukkopidätyksiin ja osanottajien syytteeseenpanoon; toteaa, että tämä on seurausta lainsäädännöstä, joka otettiin käyttöön välittömästi poikkeustilan poistamisen jälkeen;

N. ottaa huomioon, että Turkki on kärsinyt useita hyökkäyksiä ja että vuoden 2016 vallankaappausyrityksessä kuoli 248 ihmistä;

1. tuomitsee Turkin viranomaisten päätöksen, jonka mukaan demokraattisesti valitut pormestarit poistetaan virastaan kyseenalaisten todisteiden perusteella; korostaa, että nämä toimet heikentävät edelleen poliittisen opposition kykyä käyttää oikeuksiaan ja täyttää demokraattiset tehtävänsä; kehottaa Turkin viranomaisia vapauttamaan välittömästi ja ehdoitta kaikki ne opposition jäsenet, jotka on pidätetty maan kaikenlaisen toisinajattelun tukahduttamisen yhteydessä, ja luopumaan kaikista syytteistä heitä vastaan;

2. arvostelee voimakkaasti sitä, että vaaleilla valittuja paikallisia luottamushenkilöitä korvataan mielivaltaisesti edunvalvojilla, mikä heikentää entisestään Turkin demokraattista rakennetta; kehottaa Turkin viranomaisia palauttamaan tehtäviinsä kaikki pormestarit ja muut vaaleilla valitut luottamushenkilöt, jotka voittivat 31. maaliskuuta 2019 pidetyissä paikallisvaaleissa ja joita estettiin ottamasta vastaan tehtäväänsä tai jotka erotettiin tai korvattiin edunvalvojilla perusteettomien syytösten perusteella;

3. tuomitsee voimakkaasti Canan Kaftancıoğlun poliittisiin syihin perustuvan tuomion, sillä häntä selkeästi rangaistaan keskeisestä roolistaan Istanbulin pormestarin menestyksekkäässä vaalikampanjassa, ja vaatii tuomion välitöntä kumoamista;

4. tuomitsee Turkin viranomaisten uhkaukset muiden vaaleilla valittujen luottamushenkilöiden erottamisesta ja kehottaa Turkkia pidättäytymään uusista pelottelutoimenpiteistä;

5. muistuttaa, että sellaiset hyvät suhteet Turkkiin ovat tärkeitä, jotka perustuvat yhteisiin arvoihin, ihmisoikeuksien kunnioittamiseen, oikeusvaltioon, vapaisiin ja demokraattisiin vaaleihin, mukaan lukien vaalitulosten noudattaminen, perusvapauksiin ja kaikkien oikeuteen oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin; kehottaa Turkin hallitusta takaamaan kaikki ihmisoikeudet kaikille Turkissa asuville ja työskenteleville ihmisille, myös kansainvälisen suojelun tarpeessa oleville;

6. toteaa jälleen olevansa erittäin huolissaan perusvapauksien ja oikeusvaltioperiaatteen jatkuvasta heikkenemisestä Turkissa ja tuomitsee mielivaltaisten pidätysten, oikeudellisen ja hallinnollisen ahdistelun, matkustuskieltojen ja muiden keinojen käytön tuhansien Turkin kansalaisten, mukaan lukien poliitikkojen ja vaaleilla valittujen luottamushenkilöiden, ihmisoikeuksien puolustajien, virkamiesten, kansalaisyhteiskunnan järjestöjen jäsenten, tutkijoiden ja lukemattomien tavallisten kansalaisten, vainoamiseen; ilmaisee huolensa siitä, että saatujen tietojen mukaan jatkuvat syytteeseenpanot ja tutkinnat muuttuvat liian summittaisiksi ja epämääräisiksi terrorismirikoksiksi;

7. kehottaa Turkkia saattamaan terrorismin vastaisen lainsäädäntönsä kansainvälisten ihmisoikeusnormien mukaiseksi; muistuttaa, että väljästi määriteltyä Turkin terrorisminvastaista lainsäädäntöä ei pitäisi käyttää kansalaisten ja tiedotusvälineiden rankaisemiseen ilmaisunvapauden käyttämisestä eikä poistamaan vaaleilla valittuja edustajia mielivaltaisesti ja korvaamaan heidät hallituksen edunvalvojilla;

8. kehottaa Turkin viranomaisia noudattamaan kansainvälisiä periaatteita, huolehtimaan moniarvoisuudesta sekä yhdistymis- ja sananvapauden turvaamisesta sekä parhaista käytännöistä ja takaamaan suotuisan ympäristön vapaalla ja oikeudenmukaisella tavalla valituille Turkin kansan edustajille; korostaa, että nämä päätökset loukkaavat oikeutta vapaisiin vaaleihin, oikeutta poliittiseen osallistumiseen ja oikeutta Euroopan ihmisoikeussopimuksen mukaiseen sananvapauteen;

9. muistuttaa olevansa huolissaan oikeudellisten menettelyjen liiallisesta käyttämisestä Turkin vaaleilla valittuja paikallisedustajia vastaan ja heidän korvaamisestaan nimitetyillä edunvalvojilla, mikä heikentää vakavasti paikallisdemokratian moitteetonta toimintaa;

10. kehottaa Turkin hallitusta varmistamaan, että kaikilla on oikeus oikeudenmukaiseen menettelyyn ja saada asiansa käsitellyksi kansainvälisten normien mukaisesti riippumattomassa tuomioistuimessa, joka voi varmistaa oikeussuojakeinoja sekä myöntää korvauksia myös aineellisista ja henkisistä vahingoista; kehottaa Turkkia varmistamaan Turkin ihmisoikeus- ja tasa-arvoinstituution sekä Turkin oikeusasiamiesinstituution toiminnallisen, rakenteellisen ja taloudellisen riippumattomuuden, jotta voidaan taata niiden valmiudet tarjota todellisia uudelleentarkastelu- ja oikeussuojamahdollisuuksia ja noudattaa Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomioita;

11. tuomitsee oppositiojohtajan ja presidenttiehdokkaan Selahattin Demirtaşin pidätyksen jatkumisen ja vaatii hänen välitöntä ja ehdotonta vapauttamistaan; panee merkille Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen hänen asiassaan antaman tuomion, jossa kehotetaan Turkin viranomaisia vapauttamaan hänet välittömästi;

12. ilmaisee vakavan huolensa siitä, että Turkin viranomaiset valvovat sosiaalisen median foorumeja ja ovat sulkeneet sosiaalisen median tilejä;

13. kehottaa EUH:ta ja komissiota antamaan parlamentille kattavan selvityksen 13. syyskuuta 2019 EU:n ja Turkin välisessä poliittisessa vuoropuhelussa käsitellyistä aiheista;

14. kehottaa komission varapuheenjohtajaa/unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkeaa edustajaa, komissiota ja jäsenvaltioita pitämään turkkilaisten keskustelukumppaneidensa kanssa jatkossakin esillä pidätettyjen opposition jäsenten, ihmisoikeuksien puolustajien, poliittisten aktivistien, asianajajien, toimittajien ja tutkijoiden tilannetta ja antamaan heille diplomaattista ja poliittista tukea, mukaan lukien oikeudenkäyntien ja tapausten seuranta; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita lisäämään hätäavustusten käyttöä ihmisoikeuksien puolustajien hyväksi ja huolehtimaan siitä, että ihmisoikeuksien puolustajia koskevat EU:n suuntaviivat pannaan täysimääräisesti täytäntöön;

15. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, Turkin presidentille, Turkin hallitukselle ja parlamentille sekä kääntämään tämän päätöslauselman turkin kielelle.